

GIRONA · MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

PROPOSTA TEMÀTICA

Idees polítiques

SALES 12,13 i 14

GUERRA CIVIL, FRANQUISME I TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA

Presentació

L'individualisme i el relativisme respecte tot allò que ens envolta, especialment els artificis que ha creat l'home com l'art, la política o la tecnologia és una de les característiques que defineix l'ésser humà en la postmodernitat. Nosaltres som éssers socials que formem part d'un conjunt o grup d'individus. Aquest grup social al que pertanyem ens ha estat donat per atzar, obligació i d'altres vegades per lliure elecció. Hem viscut, vivim i viurem en societat i aquesta condició social de l'home ha implicat el desenvolupament d'una de les disciplines més menystingudes en els nostres dies, la política.

Cal remarcar que a l'hora de confeccionar la proposta temàtica hem procurat que les activitats proposades mantinguin un equilibri en el tractament dels eixos bàsics que fonamenten les tendències pedagògiques i didàctiques actuals, que busquen que l'alumnat assimili conceptes però, sobretot, que els procediments i les actituds tinguin una rellevància especial en la seva formació i en la seva educació integral.

Val a dir que totes les activitats que proposem en la proposta són optatives i, per tant, fora convenient que el professorat escollís les més adequades d'acord amb les característiques de nivell, edat i interessos del seu grup d'alumnes. Tant de bo que aconseguim el nostre propòsit i que la proposta us sigui útil.

Descripció de la proposta

Partint de la reflexió al voltant del concepte de política us proposem parlar de les diferents formes de govern que l'home ha creat per a establir mecanismes d'organització i gestió de la vida pública; des de les més primitives fins a les més actuals. Sembla que aquest procés de creació s'atura complaent en la democràcia assolida a la gran majoria de països occidentals. Però existeixen noves vies per a organitzar la vida pública? La vida en societat?

L'objectiu d'aquesta proposta temàtica per dur a terme a les sales de Guerra Civil, Franquisme i Transició democràtica del Museu d'Història de la Ciutat és donar a conèixer la importància de la política per a la vida en societat de l'ésser humà.

Partint d'allò que els és més proper, la família o els rostres dels líders polítics de l'Estat Espanyol, ens introduïrem en el món de les ideologies polítiques i dels diferents sistemes d'organització social i econòmica convidant en tot moment a la reflexió i a la potenciació de l'esperit crític per part de l'alumnat.

Orientacions didàctiques

- Aquesta proposta temàtica s'emmarca a l'àrea de coneixement del medi social a l'educació primària, a ciències socials a ESO i a batxillerat.
- L'activitat pot ésser realitzada pel mestre o conduïda pels educadors del servei educatiu del Museu d'Història de la Ciutat de Girona.
- La proposta està pensada perquè tingui una durada d'1 hora i 30 minuts aproximadament. Això és orientatiu i seran les persones responsables del grup qui s'organitzaran el temps.
- Per a fer aquesta activitat el museu posa a la vostra disposició tot el material necessari.
- Realitzada per: *Àrtemis Serveis Educatius i Culturals*.

Contingut de la proposta temàtica

La unitat s'estructura presentant sempre en primer lloc uns continguts que després s'exercitaran a través de les activitats proposades.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

GENERALS

- Conèixer els processos i mecanismes bàsics que regeixen els fets socials, i utilitzar aquest coneixement per comprendre el passat i l'organització de les societats.
- Comprendre el present i el nostre territori com a resultat de la interacció dels grups humans i societats sobre el medi en el qual es desenvolupen i organitzen al llarg del temps.
- Valorar i respectar el patrimoni cultural, artístic, històric i social, assumint les responsabilitats que suposa la seva conservació i millora, apreciand-lo com font de gaudi i utilitzant-lo com a recurs per al desenvolupament individual i col·lectiu.

ESPECÍFICS

- Entendre l'ésser humà com a un ent social.
- Conèixer la importància de la política per a la vida en societat.
- Introduir l'alumnat en el món de les ideologies polítiques i dels diferents sistemes d'organització social i econòmica.
- Identificar les diferents formes de govern.
- Distingir els trets fonamentals de les societats democràtiques.

CONTINGUTS

Els continguts que es treballaran en aquesta proposta temàtica són els següents:

CONCEPTES:

- Definició de política
- Tipus d'organitzacions socials: família, clan tribal, civilització.
- Definició de govern
- Evolució històrica i anàlisi de les diferents variants de govern: Teocràcia, monarquia absoluta, democràcia, monarquia parlamentària, república i dictadura.
- Descripció de les diferents ideologies polítiques: Conservadorisme, liberalisme, comunisme, socialisme, feixisme, anarquisme.

PROCEDIMENTS:

- Relació de conceptes abstractes amb imatges.
- Lectura, anàlisi i comprensió de textos.
- Adquisició i ús de terminologia política.
- Utilització de fonts textuais.
- Obtenció d'informació a partir de les peces, gràfics, imatges i textos del museu.
- Realització de fitxes de treball.

ACTITUDS I VALORS:

- Convidar a la reflexió i a la potenciació de l'esperit crític per part de l'alumnat.
- Interès per conèixer els trets principals que identifiquen l'esdevenir històric de la nostra societat.
- Predisposició per cercar una part de l'explicació de situacions i esdeveniments actuals en els antecedents històrics.
- Desenvolupar les habilitats socials de reflexió, discussió, opinió i treballar el discurs dialèctic en debatre les diferents opinions.
- Realitzar i fomentar tasques en grup i participar en el debat amb una actitud constructiva, crítica i tolerant, fonamentant adequadament les opinions i valorant el diàleg com una via necessària per a la solució dels problemes humans i socials.

Introducció

Sistemes d'organització social

CONTINGUTS A DESENVOLUPAR:

L'ésser humà és social. Pensem amb un nadó acabat de néixer; podria sobreviure sense un grup humà al seu voltant? Biològicament és impossible. En societat l'ésser humà creix, es desenvolupa i aprèn costums i comportaments per a relacionar-se i viure com a ésser autònom i autosuficient. Nosaltres com a espècie és dèbil i ha sobreviscut gràcies al nostre caràcter social desenvolupant i transmetent de generació en generació una cultura que ha anat evolucionant. La cultura és quelcom artificial creat per l'ésser humà per a sobreviure en el medi natural. Aquests artificis culturals creats per l'home es generen en societat.

Família:

1. Unitat social formada per un grup d'individus lligats entre ells per relacions de matrimoni, parentiu o afinitat.
2. Grup de persones unides per lligams de parentesc o matrimoni present a totes les societats. L'ésser humà arriba al món en un nucli familiar, social i cultural en el que va creixent i desenvolupant-se com a persona. La família és vital en els primers anys de vida d'un ésser humà. La institució familiar assegura la procreació i també la protecció i l'assistència dels individus que en formen part.

A les societats primitives, les famílies eren unitats econòmiques on els homes caçaven i s'encarregaven de la protecció i les dones recol·lectaven aliments, els cuinaven i tenien cura de la mainada i dels membres més dèbils de la unitat familiar com la gent gran o els malalts, tot i que si aquestes suposaven una càrrega excessiva eren expulsats de la unitat familiar. Sovint 2 o 3 nuclis familiars units per lligams de parentesc o d'afinitat es desplaçaven i convivien junts; així repartien esforços a l'hora d'explotar els recursos naturals. En determinades èpoques de l'any, especialment quan els aliments eren escassos es separaven i cada família buscava els seus propis recursos alimentaris.

La família és sens dubte el primer agent de socialització amb el que entra en contacte tot ésser humà. Actualment la família està patint un procés d'evolució i canvi. A les societats desenvolupades especialment a nivell material i econòmic, cada vegada pren més força la família monoparental que és la formada per una mare o un pare solters amb fills.

En l'àmbit familiar cada membre ocupa un rol, una funció. Entre els diferents membres de la família s'estableixen una sèrie de relacions regulades per lligams afectius i emocionals, però també de jerarquia entre uns i altres; hi ha drets i normes a complir que fan possible la convivència i el desenvolupament de tots els individus que formen part de la unitat familiar.

Tribus o Clans tribals:

Associació de poques famílies que tenen un avantpassat comú, que habiten en un territori geogràfic definit i que estan dirigides pel membre més vell de la tribu, al que anomenen cap.

De l'associació de diferents tribus apareixen les primeres **civilitzacions** on es superen per primera vegada els lligams de parentesc. Podem definir les **civilitzacions** com a societats complexes, en les que el sedentarisme dels individus implica un major desenvolupament econòmic, la divisió i especialització en el treball i la gestió dels excedents de producció. Aquests canvis es produeixen en l'àmbit urbà. Civilització i ciutat són per tant un binomi indissociable. Les primeres civilitzacions sorgeixen a la zona del pròxim orient, Mesopotàmia¹ i Egipte.

Quan l'organització social bàsica va més enllà dels lligams de parentesc es fa inevitable l'aparició de la política, de diferents formes de govern que gestionin el poder en benefici del col·lectiu, però la història ens ha demostrat i demostra que sovint aquesta gestió del poder públic es fa només en benefici d'un grup reduït que exerceix aquest poder sobre la resta.

Activitat 1

QUÈ ÉS LA POLÍTICA?

CONTINGUTS A DESENVOLUPAR:

Podem definir la **POLÍTICA** com l'organització i la gestió de la vida pública, el conjunt de teories sobre el govern d'una societat i de les activitats pràctiques relacionades amb la gestió dels afers públics. Quan parlem de vida pública ens referim a totes aquelles qüestions que afecten a una societat, més enllà de l'àmbit de privacitat dels individus que la formen. Trobem però d'altres definicions; la més clàssica defineix la política com l'exercici de poder. Si la política és exercici de poder poden haver-hi grups humans interessats amb gestionar aquest poder per a treure'n un benefici, el seu afany per aconseguir-lo els pot portar a dur a terme accions del tot perniciosos per al col·lectiu.

Des d'un punt de vista antagònic, des del punt de vista ètic, la política és definida com la disposició a actuar en societat, utilitzant el poder públic en benefici de la totalitat del grup. També hi haurà un exercici de poder, però destinat al progrés i estabilitat del col·lectiu.

¹ A les valls dels rius Tigris i Eufrates els accadis, sumeris, assiris i babilonis creen i consoliden les primeres civilitzacions conegudes.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

- Mostrem als alumnes fotografies d'alguns dels líders polítics del nostre país: Josep Lluís Carod Rovira, José Luís Rodríguez Zapatero, José Maria Aznar, Artur Mas, Joan Saura.
- Els demanem si els coneixen, si saben a què es dediquen, i a continuació els preguntem si saben les idees polítiques que defensen cadascun d'ells. Anem mostrant els logos dels partits que representen.
- Deixem que argumentin lliurement, al final de la resta d'activitats els hi tornarem a demanar que ens expliquin quin és el projecte polític que representa cadascun d'aquests personatges.
- Volem que reflexionin al voltant de la idea de política i de com actualment, assimilem una cara, la manera de comportar-se o de parlar d'un home, a política. La política és quelcom molt més complex i molt més ampli que no hem de relacionar ni amb les persones, ni amb un grup o classe dirigent que sovint sentim llunyà o aliè. Si la política és la gestió de la vida pública d'una societat, en el nostre cas la catalana i nosaltres en formem part, és realment quelcom que no ens afecta en absolut? Hem de deixar-ho en exclusiva en mans dels personatges que hem ensenyat a les fotografies? Ens convenç actualment aquest sistema anomenat democràcia en el que deleguem tot el poder públic a mans de la classe política?

MATERIAL NECESSARI:

- Fotografies plastificades dels líders polítics del nostre país.
- Logos plastificats dels partits polítics que representen.

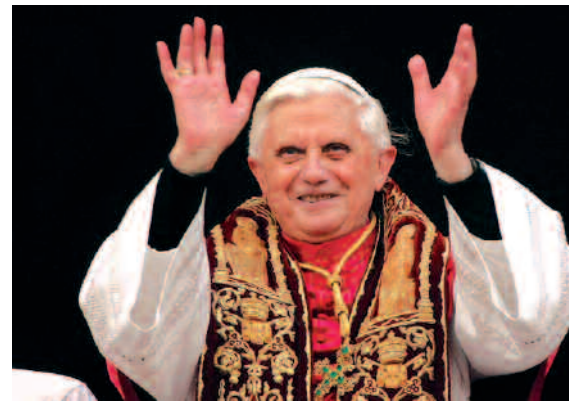
Activitat 2

FORMES DE GOVERN

Al llarg de la història l'home ha creat diferents sistemes polítics, diferents formes de govern, per tal de gestionar i també controlar el poder. Alguns d'aquests sistemes continuen vigents, d'altres han patit transformacions, també n'hi ha que han quedat obsolets. A continuació farem una breu descripció de cada cas:

TEOCRÀCIA:

Forma de govern en la que els líders polítics coincideixen amb els líders religiosos. La política està totalment impregnada per la religió i els governants diuen que exerceixen el poder en nom de Déu. Un exemple de teocràcia el trobem a l'antic Egipte on el Faraó era l'amo i senyor de tot el regne i era considerat un Déu. Les seves funcions eren mantenir l'ordre, la seguretat, la justícia i vetllar per la subsistència del seu poble. El vaticà és en l'actualitat un estat teocràtic.

Papa Benet XVI

MONARQUIA ABSOLUTA:

És la forma de govern on el rei, l'emperador o el Tzar, té el poder total i absolut, és a dir tot el poder polític recau en mans d'un sol home. Aquest sistema va tenir vigència a Europa durant l'època medieval i moderna, però la Revolució Francesa acabarà amb la monarquia absoluta proposant un sistema on el poder es reparteixi entre diferents organismes i institucions per a evitar la tirania i arbitrietat d'un sol home.

Actualment trobem monarquies absolutes a països com Brunei i l'Aràbia Saudí, tot i que a Jordània i Marroc el rei també controla grans quantitats de poder.

Lluís XIV

DEMOCRÀCIA

És el govern del poble. Aquest sistema es va originar per primera vegada a Grècia al s. VI a.C però les dones, els estrangers i els esclaus estaven exclosos d'aquest primigeni sistema democràtic.

La democràcia és el sistema polític que permet la participació de la ciutadania en la gestió de la vida pública. Hi ha la **democràcia directa** en la que el poble reunit en assemblea analitza i dialoga sobre els afers públics i pren decisions i la **democràcia indirecta** en la que el poble escull uns representants, els polítics, que deliberen i prenen decisions en nom seu. En les democràcies indirectes hi ha l'opció de que els representants del poble convoquin plebiscits o referèndums per a conèixer l'opinió de la ciutadania davant una proposta, una norma o projecte de llei concret.

En les democràcies existeix una divisió de poders que garanteix el funcionament del sistema. **Trobem 3 poders: L'executiu, el legislatiu i el judicial.** Controlats cadascun d'ells per tres organismes independents.

El poder executiu és a mans del cap de govern, escollit pel poble i l'administració necessària per a exercir aquest govern. La seva funció és vetllar pel compliment de les lleis.

El poder legislatiu es concentra en el parlament o congrés. La funció primordial d'aquest poder és la creació i aprovació de lleis.

El poder judicial té la funció d'aplicar les normes jurídiques, les lleis per a la resolució de conflictes. Aquest poder ha de ser independent i té la potestat de controlar els altres dos poders vetllant en tot moment per l'equilibri del sistema i el compliment de la llei. El poder judicial es concentra en els jutjats i tribunals.

La democràcia com a sistema polític es pot desenvolupar en les següents formes de govern:

MONARQUIA PARLAMENTÀRIA:

En les monarquies parlamentàries el rei exerceix la funció de cap d'estat sota el control del poder legislatiu (parlament) i l'executiu (govern). En les monarquies parlamentàries actuals el poder dels reis ha quedat molt limitat i el parlament pot prendre una decisió que obligui al compliment per part del monarca, de fet el monarca és només el dipositari de la sobirania popular conjuntament amb el govern escollit democràticament. El màxim representant d'aquest govern és el president o primer ministre. Espanya i Anglaterra són monarquies constitucionals o parlamentàries.

Joan Carles I

REPÚBLICA:

Del llatí res publica, cosa pública. És la forma de govern en la que el poble té la sobirania i la capacitat d'exercir el poder, però la delega a uns representants polítics que el poble escull mitjançant eleccions. En les repúbliques actuals, podem posar com a exemple el cas francès o l'italià, el cap d'estat és anomenat president de la república que no hem de confondre amb el Primer Ministre o president del govern sobre el que recau el poder executiu.

Nicolàs Sarkozy

DICTADURA:

És una forma de govern de tipus militar controlada per un dictador i els seguidors d'aquest. El dictador té a les seves mans el poder executiu, legislatiu i el judicial. Sovint aconseguen el poder mitjançant un cop d'estat protagonitzat per militars que ideològicament són afins al dictador. Un cop aconseguit el poder el dictador prohibeix tots els partits polítics i no es convoquen eleccions, o si se'n convoquen es fa amb objectius propagandístics ja que no podem parlar d'una elecció democràtica real perquè l'única opció és el partit del dictador i els seus afins. La militarització absoluta del govern es dur a terme per a sotmetre a la població i acabar amb tots aquells que no combreguen amb la ideologia que la dictadura ha imposat.

Adolf Hitler

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

- Demanem als alumnes que facin 4 grups.
- Repartim 3 textos per a cada grup: 1 fragment de l'Esperit de les Lleis de Montesquieu, fragments del Príncep de Maquiavel, i ... .
- Els alumnes hauran de llegir el textos i omplir una fitxa de treball, un petit qüestionari que permet una anàlisi acurada del text.

MATERIAL NECESSARI:

- Textos
- Fitxa de treball

Maquiavel, El Príncep, 1532

El príncep ha de fer-se témer, de manera que si li és impossible guanyar-se l'amor del poble, aconseguixi evitar l'odi, perquè pot combinar-se perfectament el ser temut i el no ser odiat. El príncep ha d'evitar tot allò que el pugui fer odiós o menyspreat.

Els prínceps han d'executar a través d'altres mesures que puguin implicar-li odi i executar per si mateix aquelles que li suposen el favor dels súbdits. Ha d'estimar als nobles, però no fer-se odiar pel poble.

Mai s'ha de permetre que es continuï amb problemes per evitar una guerra, perquè no se l'evita, sinó que es retarda amb desavantatge per un mateix.

Montesquieu, L'esperit de les Lleis, 1748

L'equilibri polític: divisió de poders.

A cada Estat hi ha tres classes de poders: el legislatiu, el (...) de les coses que pertanyen al dret de gentes, i l'executiu de les que pertanyen al civil.

En el primer, el príncep o magistrat fa les lleis per un cert temps o per sempre, i corregeix o deroga les que estan fetes. En el segon, fa la pau o la guerra, envia o rep ambaixadors, estableix la seguretat i preveu les invasions; i en el tercer, castiga els crims o decideix les conteses dels particulars. Aquest darrer s'anomena poder judicial; i l'altre simplement poder executiu de l'Estat.

La llibertat política, en un ciutadà, és la tranquil·litat d'esperit que prové de l'opinió que cadascú té de la seva seguretat; i per què es gaudeixi d'ella, és necessari que el govern sigui tal que cap ciutadà tingui motiu de témer a l'altre.

Quan els poders legislatiu i executiu s'hagin reunit en una mateixa persona (...) aleshores no hi ha llibertat, perquè es de témer que (...) facin lleis tiràniques per executar-les de la mateixa manera.

Així succeeix també quan el poder judicial no està separat del poder legislatiu i executiu. Estant unit al primer, l'imperi sobre la vida i la llibertat dels ciutadans seria arbitrari, per ser un mateix el jutge i el legislador i, estant unit al segon, seria tirànic, pel que gaudiria el jutge de la mateixa força que un agressor.

En un Estat en que un home sol o una corporació (...) administressin els tres poders (...) tot es perdria absolutament (...).

El poder judicial no ha de confiar-se a un senat permanent i sí a persones triades entre el poble en determinades èpoques de l'any, de manera prescrita per les lleis, per formar un tribunal que duri tan sols el temps que requereix la necessitat.

D'aquesta manera el poder de jutjar, tan terrible en mans de l'home, no essent subjecte a una classe determinada, ni pertanyent exclusivament a una professió es fa, per així dir-ho, nul i invisible. I com que els jutges no estan presents de continuo, el que es tem és la magistratura i no es tem als magistrats.

I és necessari també que en les grans acusacions el criminal, conjuntament amb la llei, pugui triar els seus jutges, o almenys recusar un número tan gran d'ells que els que restin es considerin triats per ell.

Fragments extrets de discursos de Franco del 1937 al 1952.

El nostre Estat ha de ser catòlic, tant des del punt de vista social com cultural, donat que la veritable Espanya ha estat sempre profundament catòlica. (1937)

Abominem dels partits polítics (...). Per nosaltres, l'existència de la Pàtria no pot ser discutida pels homes; hi ha coses que estan per sobre dels drets dels homes. (1952)

Per a la gran obra de redempció d'un poble, el fanatisme y la intransigència són indispensables quan es troba en possessió de la veritat. (1942)

Mussolini, **La doctrina del feixisme**, 1932.

A més de combatre el socialisme, el feixisme ataca tot el conjunt de les ideologies democràtiques, i les rebutja tan des del punt de vista de les premisses teòriques com de les aplicacions i de les instrumentacions pràctiques. El feixisme nega que el nombre, pel simple fet de ser nombre, pugui dirigir les societats humanes; nega també que aquest nombre pugui governar per mitjà d'una consulta periòdica; afirma la desigualtat irremeiable, fecunda i beneficosa dels homes, que no es pot anivellar mitjançant un fet mecànic i extrínsec com és el sufragi universal. Es poden definir com a règims democràtics aquells en què, de tant en tant, es dóna al poble la il·lusió de ser sobirà, però la sobirania veritable i efectiva rau en unes altres forces (...).

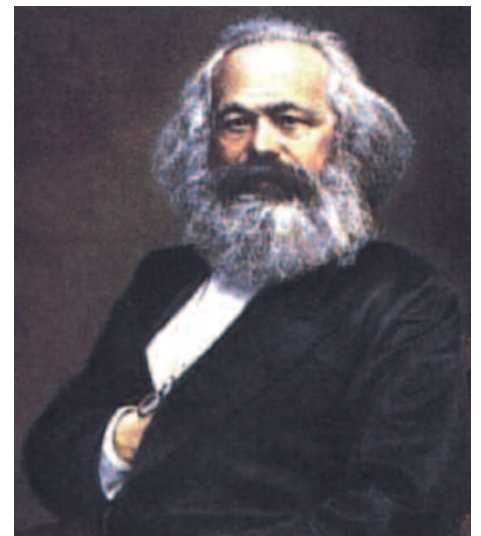
Activitat 3

IDEES POLÍTIQUES

CONTINGUTS A DESENVOLUPAR:

Com acabem de comprovar no hi ha una única forma de gestió i organització de la vida pública. Hi ha diferents sistemes que han anat evolucionant, canviant al llarg de la història de la humanitat. Aquests sistemes es poden gestionar a partir de diferents punts de vista, que s'anomenen idees o ideologies polítiques. A continuació farem una sintètica descripció de les ideologies més importants:

COMUNISME. EL comunisme és la ideologia que lluita per a què el poder polític estigui en mans del proletariat, de la classe treballadora. Defensa també la desaparició de la propietat privada i dels mitjans de producció que generen les diferències de classe entre el homes. Per tant si la propietat privada desapareix, també desapareixeran les classes socials i l'estat deixarà d' ésser una eina de dominació d'una classe social sobre la resta. Els ideòlegs del comunisme foren Karl Marx i Friedrich Engels i el primer país on es va dur a terme la revolució del proletariat fou a Rússia, el líder d'aquest moviment revolucionari fou Lenin.

Karl Marx

SOCIALISME. El socialisme proposa un sistema econòmic i polític basat en l'administració i gestió dels mitjans de producció per part de l'estat, per a evitar que una minoria de la població, aquells que posseeixen els mitjans de producció, explotin a la majoria que no els té i es veu obligada a treba-

Felipe González i Alfonso Guerra

llar per a sobreviure. Aquesta ideologia ha anat evolucionant al llarg del temps i en l'actualitat el socialisme intenta reduir al màxim les diferències econòmiques entre les diferents classes socials creant mecanismes de redistribució de la riquesa i construint un estat fort que vetlli pels interessos dels més desafavorits.

CONSERVADORISME. Són aquelles ideologies que relacionem amb la dreta. A nivell social els conservadors defensen la família tradicional i els valors morals representats per la religió. Aspiren a que les lleis i normes socials continguin aquests valors morals i religiosos. Pel que fa als aspectes econòmics tendeixen a ser liberals defensant la propietat privada i les lleis del mercat com a reguladores de l'economia.

George Bush

LIBERALISME. És la ideologia política, econòmica i filosòfica que promou les llibertats individuals per sobre del poder que l'estat pot exercir sobre les persones. L'estat ha de seguir una política de mínima intervenció, perquè els liberals tenen la convicció de que cada individu escollirà el millor per a ell i aquesta tria beneficiarà al conjunt de la societat. Només en el cas de que el benefici comú d'una societat perilli l'estat pot intervenir. La llibertat d'expressió i religió dels individus estan per sobre de tot. En l'aspecte econòmic l'estat ha d'intervenir el mínim possible en les relacions mercantils entre els ciutadans, i pel que fa als impostos quan menys millors. Els liberals creuen que les lleis del mercat, les lleis de l'oferta i la demanda actuaran regulant de manera equitativa l'economia en benefici de la totalitat de la societat.

Margaret Thatcher

FEIXISME. Ideologia política totalitària basada en l'exaltació de la nació per sobre de les classes socials i dels individus, on la llibertat política es suprimeix i s'instaura un partit únic. Tot el poder es concentra en un líder carismàtic que la societat associa amb l'estat. La repressió i la propaganda són utilitzades per aquest líder i els seus seguidors per eliminar qualsevol tipus de dissidència o lliure pensament. És un moviment polític d'alt contingut emocional i irreflexiu que defensa l'expansionisme mitjançant el militarisme. Relacionem el concepte de feixisme amb la figura d'un dictador com Hitler, Mussolini o Franco.

Mussolini

ANARQUISME. Ni déu, ni pàtria, ni patró. Amb aquestes tres negacions podem definir de forma molt clara i entenedora l'anarquisme. És la ideologia política que lluita per la supressió de qualsevol tipus de poder sobre l'home. És un rebuig total a qualsevol tipus d'autoritat o de normes. Partint de la plena llibertat i autonomia dels individus l'anarquisme proposa la creació de col·lectivitats basades en la llibertat d'associació, la solidaritat i l'ajuda mútua. A nivell econòmic es busca l'autosuficiència i autogestió de les comunes o col·lectivitats.

Mijail Bakunin

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT:

- Mostrarem als alumnes imatges de: pagesos treballant la terra, oficinistes, treballadors de la construcció, metges, empresaris, capellans... .
- A continuació els mostrarem targetes amb les diferents ideologies polítiques: comunisme, socialisme, conservadorisme, liberalisme, feixisme, anarquisme.
- Finalment mostrarem un plafó on hi apareix la paraula dreta i esquerra separades per 1 línia vertical que divideix el plafó i separa les dues paraules.
- Els convidarem a situar les diferents targetes a la banda dreta i esquerra del plafó.
- Seguidament hauran de situar en el plafó les diferents imatges dels grups de persones que hem mostrat a la banda dreta o esquerra segons l'opció política que teòricament vetlla millor pels seus interessos.

MATERIAL NECESSARI:

- Imatges plastificades de: pagesos treballant la terra, oficinistes, treballadors de la construcció, metges, empresaris, capellans... .
- Targetes plastificades amb el nom de les diferents ideologies polítiques: comunisme, socialisme, conservadorisme, liberalisme, feixisme, anarquisme.
- Plafó.

Un cop acabades les activitats tornem a recuperar les fotografies dels líders dels diferents partits polítics del nostre país i els tornem a preguntar si saben quin programa polític proposen i quin sistema d'organització de la vida pública defensen.

A principis de s. XXI la democràcia és el sistema que millor garanteix la participació ciutadana en la vida política pel fet de que la sobirania recau en el poble. El poble sobirà són tots aquells homes i dones majors de 18 anys que poden exercir el seu dret a vot i per tant escollir els repre-

sentants en els que deleguen el seu poder, la seva sobirania. Molts polítics, sociòlegs i historiadors diuen que la democràcia és el sistema “menys dolent de tots”.

Per finalitzar aquesta proposta temàtica ens agradaria convidar a la reflexió llençant una bateria de preguntes: Per què en determinades eleccions costa arribar al 50% de la participació? Quins mecanismes té el ciutadà per mostrar el seu descontent quan els representants que ell havia escollit no compleixen o varien el seu programa polític? Hem tocat sostre pel que a formes de govern? La democràcia és el màxim al que podem aspirar o hi ha la possibilitat de formular i posar a la pràctica noves teories a nivell polític i d'organització social?

FITXA DE TREBALL

Activitat 2. FORMES DE GOVERN

1. Sobre quin número de persones recau el poder i gestió del govern en el Príncep de Maquiavel i a La doctrina del feixisme de Mussolini?

- 1 única persona
- 1 col·lectiu

2. Quin dels textos podem relacionar amb el concepte ètic de política entesa com a gestió i administració de la vida pública en benefici del col·lectiu?

- El príncep de Maquiavel.
- L'esperit de les Lleis de Montesquieu.
- Fragments de discursos de Franco.
- La doctrina del feixisme de Mussolini.

3. Segons el vostre criteri quin dels textos podem identificar amb la idea de política com a exercici i control de poder sobre un col·lectiu?

- El príncep de Maquiavel.
- L'esperit de les Lleis de Montesquieu.
- Fragments de discursos de Franco.
- La doctrina del feixisme de Mussolini.

4. Quin dels textos defensa idees polítiques més actuals, més vigents, si ho comparem amb el nostre sistema polític?

- El príncep de Maquiavel.
- L'esperit de les Lleis de Montesquieu.
- Fragments de discursos de Franco i Mussolini